

Sygn. akt IX Ca 408/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Grzybek,
Protokolant:	st. sekr. sąd. Marta Borowska,

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2023 r. w Olsztynie na rozprawie,

sprawy z powództwa O. K. Myśliwskiego im. Św. H. w W.,

przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O., Kołu (...) w P.,

o ustalenie nieważności umowy ewentualnie bezskuteczności umowy i zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 8 lutego 2023 r., sygn. akt X C 1211/22, oddała apelację,

zasądza od powoda na rzecz każdego z pozwanych kwotę po 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

Beata Grzybek

Sygn. akt: IX Ca 408/23

UZASADNIENIE

Powód O. K. Myśliwskie im. Św. H. w W. (dalej także jako (...) Kółko (...)) wniósł o ustalenie nieważności umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) położonego w woj. (...), zawartej na okres od 1 kwietnia 2022 r. do 31 marca 2032 r. pomiędzy Skarbem Państwa – Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. (wyzierżawiającym) a Kołem (...) (dzierżawcą), ewentualnie o ustalenie bezskuteczności tej umowy wobec stron oraz o zobowiązanie Skarbu Państwa- Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. do złożenia oświadczenia woli o zawarciu z O. K. Myśliwskim im. Św. H. w W. umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) położonego w województwie (...) na okres nie krótszy niż 10 lat.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w jego ocenie w świetle art. 29 ust. 1 Prawo łowieckiego (ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie dalej jako „Prawo łowieckie”) z uwagi na kategorię zwrot „wyzierżawiają” zawarcie umowy dzierżawy obwodu łowieckiego z kołem łowieckim wskazanym przez zarząd okręgowego związku łowieckiego jest ustawowym obowiązkiem starosty lub dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa

Leśnego Lasów Państwowych, jako funkcjonariuszy publicznych. Podał, że wniosek powoda o dzierżawę obwodu łowieckiego nr (...) przeszedł pozytywną kontrolę i ocenę Komisji do oceny wniosków przy Zarządzie Okręgowym Polskiego Związku Łowieckiego ((...)) w O. i spełnił wszystkie wymagane kryteria zawarte w ww. rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska. Dodał przy tym, że powód był dotychczasowym dzierżawcą obwodu łowieckiego nr (...) przez ostatnie kilkadziesiąt lat. Poczynił przy tym znaczne nakłady na przedmiot dzierżawy, wywiązywał się sumiennie z obowiązków prowadzenia gospodarki łowieckiej na terenie wspomnianego obwodu, zarówno w realizacji odstrzału sanitarnego, walki z ASF, realizacji planów łowieckich i wypłaty odszkodowań za szkody łowieckie. Prawdłowo zatem realizował swoje ustawowe oraz statutowe obowiązki ciesząc się uznaniem i zaufaniem lokalnej społeczności.

Pozwane Koło (...) w P. (dalej także jako „pozwany ad. 2” Koło (...)) wniosło o oddalenie powództwa z powodu braku legitymacji czynnej powoda, ewentualnie z powodu jego niezasadności. Ponadto wniosło o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego, wskazując na ewentualną zasadność przeprowadzenia przez Sąd kontroli wartości przedmiotu sporu, ponieważ wysokość czynszu dzierżawnego, należnego i zapłaconego przez pozwanego ad. 2 w pierwszym roku dzierżawy obwodu łowieckiego wyniosła 28.807,48 zł. Taka zatem winna być właściwie określona wartość przedmiotu sporu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany ad. 2 wskazał, że powód nie ma interesu prawnego, wymaganego w powództwie z art. 189 k.p.c. w żądaniu stwierdzenia nieważności umowy dzierżawy. Podał również, że w jego ocenie art. 29 ustawy Prawo łowieckie i przepisy rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z 18 stycznia 2021 r. nie zawierają unormowania prawa pierwszeństwa dotychczasowego dzierżawcy w zawarciu umowy dzierżawy obwodu łowieckiego oraz nie uprawniają do stanowiska, że podmiot wydzierżawiający obwód łowiecki jest związany wskazaniem okręgowego związku łowieckiego. Z przywołanego przepisu natomiast zdaniem pozwanego wynika, że o wyborze dzierżawcy decyduje dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub starosta (zależnie od rodzaju obwodu łowieckiego) biorąc pod uwagę wniosek Polskiego Związku Łowieckiego oraz opinie wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) i izb rolniczych. Wydierżawiający ponosi zatem odpowiedzialność za właściwy dobór dzierżawcy, który zabezpieczy w najwyższym stopniu właściwą realizację gospodarki łowieckiej. Argumentował również, że obowiązek zasięgnięcia przez wydierżawiającego opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej choć nie mają charakteru wiążącego to uwzględniając domniemanie racjonalnego prawodawcy zostały wprowadzone do treści art. 29 Prawo łowieckie w jakimś celu. W tym kontekście ww. opinie mogą zaważyć na wyborze kandydata, który daje najlepszą perspektywę zabezpieczenia interesu Skarbu Państwa. Końcowo zaznaczył, że w jego ocenie powód nie wywiązywał się w odpowiedni sposób z obowiązków prowadzenia gospodarki łowieckiej na terenie obwodu łowieckiego nr (...).

Pozwany Skarb Państwa – Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. (dalej także jako „pozwany ad. 1”, „Dyrektor RDLP”, „Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O.”)) wniosł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany ad. 1 argumentował, że jego zdaniem art. 29 ust. 1 pkt 1 Prawo łowieckie nie obliguje Dyrektora (...) do wydierżawienia obwodu łowieckiego zgodnie z otrzymanym od Polskiego Związku Łowieckiego wnioskiem w każdym przypadku. Zdaniem pozwanego ad. 1 przeczy temu wykładnia funkcjonalna i celowościowa ww. przepisu. Wskazał, że choć przepis posługuje się zwrotem „wydierżawiają” który mógłby wskazywać na obligatoryjność wydierżawienia obwodu w każdej sytuacji, to jednak przyjęcie takiej wykładni jest nie do pogodzenia z celem całej procedury wydierżawiania obwodów łowieckich. Pozwany ad. 1 zaznaczył, że opinia wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej choć ma charakter niewiązący to nie może być pomijana w procesie wydierżawiania danego obwodu, w szczególności jeśli zawiera negatywną ocenę danego koła i prowadzonej przez niego działalności, co miało miejsce w przypadku powoda. Odwołując się do treści art. 2 Prawo łowieckie pozwany ad. 1 zaznaczył, że zwierzęta łowne w stanie wolnym są dobrem ogólnonarodowym stanowiącym własność Skarbu Państwa. W związku z tym Dyrektor (...) zawierając umowę dzierżawy obwodu łowieckiego z kołem łowieckim umożliwia kołu wykonywanie gospodarki łowieckiej w zakresie mienia Skarbu Państwa, natomiast koło jako dzierżawca musi dawać rękojmię prawidłowego wykonywania umowy i ochrony powierzonych jemu dóbr. Ponadto odnosząc się do uzasadnienia projektu ustawy nowelizującej treść art. 29 ust. 2 Prawo łowieckie pozwany

ad. 1 argumentował również, że ustawodawca zrezygnował z prawa pierwszeństwa w wydzierżawieniu obwodu łowieckiego przez dotychczasowego dzierżawcę celem zapewnienia prawidłowego prowadzenia gospodarki łowieckiej przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich. Realizacja tego prawa pozbawiała bowiem wydzierżawiającego możliwości skutecznego egzekwowania obowiązków ciążących na dzierżawcach. Pozwany ad. 1 podniósł również, że pomimo iż powodowe koło łowieckie posiada osobowość prawną to nie przysługuje mu legitymacja czynna do działania w niniejszym procesie. Wskazał również, że brak podstaw prawnych i umownych do nakazania złożenia oświadczenia woli pozwanemu ad. 1. Pozwany ad. 1 podniósł również zarzut naruszenia art. 5 k.c. gdyż jego zdaniem powód w sposób niewłaściwy wykonywał obowiązki dzierżawcy obwodu łowieckiego na podstawie uprzednio obowiązującej umowy dzierżawy zaś domaganie się przez niego ustalenia nieważności umowy zawartej pomiędzy pozwanym ad. 1 i 2 oraz zobowiązanie pozwanego ad. 1 do złożenia oświadczenia woli narusza zasady współzycia społecznego oraz społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa.

Wyrokiem z dnia 8 lutego 2023 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie w punkcie I. oddalił powództwo; w punkcie II. zasądził od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty i w punkcie III. zasądził od powoda na rzecz pozwanego Koła (...) w P. kwotę 3.617 tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny: O. K. Myśliwskie im. Św. H. w W. gospodarowało przez kilkadziesiąt lat w obwodzie łowieckim nr (...) (poprzednio nr(...)) położonym w województwie (...). Umowę dzierżawy tego obwodu łowieckiego powód podpisywał w ostatnich latach z Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O.. W związku z nowelizacją Prawa łowieckiego i Rozporządzenia Ministra Klimatu i (...) z 18 stycznia 2021 r. w sprawie trybu składania i rozpatrywania wniosków o dzierżawę obwodów łowieckich oraz kryteriów oceny tych wniosków i wnioskodawców i wpływem dotychczasowego okresu dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) O. K. Myśliwskie im. Św. H. w W. złożyło do Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego w O. wniosek o zawarcie umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) na dalszy okres tj. od 1 kwietnia 2022 r. do 31 marca 2032 r. zgodnie z procedurą określoną w ww. rozporządzeniu wykonawczym. W dniu 31 stycznia 2022 r. do Zarządu Okręgowego Związku (...) w O. wpłynął wniosek nowo powstałego dzierżawcy – tj. Koła (...) o zawarcie z nim umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...). Zarząd okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w O. przeprowadził procedurę wyłonienia kandydata do zawarcia umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...)wskazując Dyrektorowi Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. K. Myśliwskie im. Św. H. w W. jako podmiot, z którym winna zostać zawarta umowa dzierżawy tego obwodu łowieckiego. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. zasięgnął opinii wójta Gminy P. i właściwej izby rolniczej tj. (...) Izby Rolniczej w tym zakresie.

Jak ustalił tenże Sąd, Wójt Gminy P. wyraził negatywną opinię w zakresie dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) przez O. K. Myśliwskie im. Św. H. w W.. Wskazał przy tym, że jego opinia wynika z tego, że od dłuższego czasu do Gminy wpływają liczne skargi niezadowolonych ze współpracy z miejscowym kołem rolników, które dotyczą nieprawidłowego szacowania szkód poprzez wydłużanie terminów oczekiwania na szacowanie szkody, brak chęci współpracy z rolnikami w zakresie pilnowania upraw w neuralgicznych terminach pozasiewowych, niszczenia zasiewów oraz plonów przez wjeżdżanie na grunty samochodami terenowymi, niszczenia pastuchów elektrycznych i ogrodzeń poprzez wjeżdżanie na grunty samochodami terenowymi, niszczenie pastuchów elektrycznych i ogrodzeń przez pojazdy terenowe myśliwych, znajdowania padłych (po strzale) tusz na terenie upraw rolnych i prywatnych lasów. Wskazał przy tym, że ww. skargi zostały przesłane do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. Pismem Nr WG.033.1.2022 z dnia 4 lutego 2022 r. i WG .033.2.2022 z dnia 17 lutego 2022 r. (...) Izba Rolnicza również wyraziła negatywną opinię w zakresie zawarcia umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) z Kołem (...). H. w W.. W uzasadnieniu opinii powyższa izba rolnicza wskazała, że rolnicy zgłaszali skargi na działalność koła w obwodzie nr (...) (nr (...)stanowił poprzednie oznaczenie obwodu łowieckiego nr(...)). Zastrzeżenia rolników dotyczyły realizacji przez członków K. obowiązków w zakresie wynagradzania szkód łowieckich oraz zapobiegania tym szkodom. Ponadto

Izba rolnicza wskazała, że ww. Koło nie realizuje właściwie zadań statutowych tj. zapisów § 22 ust. 7 i § 23 ust. 1 pkt 10 Statutu Polskiego Związku Łowieckiego.

Kolejno Sąd I instancji wskazał, że ponadto, poza procedurą wynikającą z art. 29 Prawo łowieckiego Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. zwrócił się o opinię o O. K. Myśliwskim im. Św. H. w W. do nadleśnictwa, na obszarze, którego leży wydierżawiany obwód tj. Nadleśnictwa P.. Nadleśnictwo P. również wydało negatywną opinię na temat działalności powyższego koła łowieckiego szeroko ją uzasadniając. Nadleśnictwo wskazało m.in. że powyższa opinia wynika z tego, że ww. koło łowieckie nie współpracuje z terenową służbą leśną w zakresie uzgodnień lokalizacyjnych przy budowie urządzeń łowieckich oraz zakładania nęcisk, stwierdzone zostały przypadki niszczenia ogrodzeń upraw leśnych oraz przybijania urządzeń łowieckich bezpośrednio do żywych drzew oraz wykorzystywania żywych drzew jako podstawy do liszawek bez wcześniejszego uzgodnienia. Podało również, że wystąpiły przypadki pozostawiania w lesie upolowanej zwierzyny (lisów) oraz niezabezpieczonych patrochów. Nadleśnictwo P. wskazało także, że łamane były zakazy ustawy o ochronie przyrody w odniesieniu do Rezerwatu Z. oraz zakazy wstępu wynikające z ustawy o lasach. Zdaniem nadleśnictwa stwierdzone zostały przypadki narażania pracowników wykonujących swoje zadania w lesie, co wynikało z braku kontaktu i uzgodnienia z terenową Służbą Leśną co do przebiegu polowań zbiorowych w dniach roboczych. Nadleśnictwo P. wskazało również na planowanie polowań zbiorowych w prawie wszystkie piątki, soboty i niedziele w okresie od 01.10-15.01 co obejmowało w rzeczywistości cały obwód, a następnie brak organizacji większości z nich. Ponadto Nadleśnictwo P. wskazało na liczne skargi z gmin dotyczące niewłaściwego szacowania szkód łowieckich oraz pozostawianiu niepodniesionych zwierząt i ich części na terenach upraw rolnych.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 29 marca 2022 r. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. zwrócił się do Zarządu okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego w O. o wyrażenie opinii o O. K. Myśliwskim im. Św. H. w W. w związku z negatywnymi opiniami na temat ww. koła łowieckiego jako przyszłym dzierżawcy obwodu łowieckiego nr (...). Ponadto Dyrektor (...) w O. zwrócił się do Zarządu okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego w O. o wskazanie kolejnego dzierżawcy. W dniu 30 marca 2022 r. Zarząd okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w O. w piśmie przesłanym do Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. wskazał, że zarządem Polskiego Związku Łowieckiego właściwym do wydania opinii o powyższym kole łowieckim jest Zarząd okręgowy Związku (...) w W. sprawujący nadzór nad tym kołem według Prawo łowieckiego. Ponadto Zarząd okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w O. wskazał, że nie posiada narzędzi prawnych do wskazania nowego dzierżawcy, gdyż obowiązujące Rozporządzenie Ministra Klimatu i (...) z dnia 18 stycznia 2021 r. w sprawie trybu składania i rozpatrywania wniosków o dzierżawę obwodów łowieckich oraz kryteriów oceny tych wniosków i wnioskodawców nie przewidziało możliwości wskazania innego dzierżawcy. W związku z powyższym Zarząd okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w O. załączył wniosek koła (...) jako kolejnego wnioskodawcy o wydierżawienie obwodu łowieckiego nr (...) (dawnego nr (...)) Jednocześnie Zarząd okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w O. wskazał, że jest to jedyny wniosek jaki wpłynął w zamkniętej z dniem 28 lutego 2022 r. procedurze naboru wniosków.

Następnie tenże Sąd ustalił, że w dniu 30 marca 2022 r. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. zwrócił się do Urzędu Gminy K., Urzędu Gminy P. o opinię na temat Koła (...) w P. jako ewentualnym przyszłym dzierżawcy obwodu łowieckiego. Wójt Gminy P. w opinii dotyczącej Koła (...) w P. wskazał, że nie wnosi sprzeciwu wobec tego koła jako ewentualnego przyszłego dzierżawcy. Wskazał przy tym, że z uwagi na to, że ww. koło łowieckie nie działało na terenie gminy nie jest w stanie wydać opinii dotyczącej tego koła łowieckiego na podstawie art. 29 ust. 1 Prawo łowieckiego. (...) Izba Rolnicza z uwagi na brak kontaktów służbowych z Kołem (...) w P. nie zajęła stanowiska. W dniu 31 marca 2022 r. Skarb Państwa – Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych jako wydierżawiający zawarł z Kołem (...) w P. jako dzierżawcą umowę dzierżawy obwodu łowieckiego nr(...)na okres od dnia 1 kwietnia 2022 r. do 31 marca 2032 r. O. K. Myśliwskie im. Św. H. w W. wystąpiło do Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. o niezwłoczne złożenie oświadczenia woli poprzez zawarcie z nim umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...). W odpowiedzi na to pismo Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. wskazał, że nie może zadośćuczynić ww. żądaniu. Wskazał, że nie zgadza się z argumentacją prawną wskazaną w wezwaniu O. K.

Myśliwskiego im. Św. H. w W.. Ponadto argumentował, że umowa dzierżawy ww. obwodu łowieckiego została zawarta z Kołem (...) w W. i ww. obwód łowiecki nie może zostać wydzierżawiony innemu dzierżawcy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji doszedł do przekonania, że powództwo należało oddalić.

Przed dokonaniem ceny stanu faktycznego przez pryzmat odnośnych przepisów prawa, w ramach oceny dowodów Sąd Rejonowy wyjaśnił, że zdaniem tego Sądu, rolą Sądu w niniejszym postępowaniu nie była ocena działalności ww. kół łowieckich na obszarze obwodu łowieckiego nr(...) (poprzednio (...)) aktualnej oraz przeszłej jak i funkcjonowania powodowego koła łowieckiego na terenie innych obwodów łowieckich, a wyłącznie ewentualna prawidłowość bądź nieprawidłowość postępowania przeprowadzonego celem wyłonienia dzierżawcy obwodu łowieckiego nr (...) na okres od dnia 1 kwietnia 2022 r. do 31 marca 2032 r. Powyższa ocena przesądziła o tym, że Sąd I instancji pominął szereg dowodów zgłoszonych zarówno przez stronę powodową jak i przez stronę pozwaną zawnioskowanych na okoliczność działalności tychże kół łowieckich.

Tenże Sąd wyjaśnił również, że wobec doprecyzowania przez jednego z pełnomocników reprezentujących pozwanego ad. 2 na rozprawie w dniu 1 lutego 2023 r., że wniosek sformułowany w pkt 7 odpowiedzi na pozew pozwanego ad. 2 nie stanowił sformalizowanego wniosku o zbadanie przez Sąd wartości przedmiotu sporu Sąd odstąpił od weryfikacji wartości przedmiotu sporu, która na tym etapie postępowania mogła nastąpić stosownie do art. 25 § 2 kpc jedynie na zarzut pozwanego, zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Sąd Rejonowy zaznaczył, że ewentualne sprawdzenie wartości przedmiotu sporu w sprawie zgodnie ze wskazaniem pozwanego ad. 2 wyrażonymi w przywołanym punkcie nie doprowadziłoby do zmiany wartości przedmiotu sporu wpływającej na właściwość Sądu bądź wysokość kosztów zastępstwa profesjonalnych pełnomocników reprezentujących strony w sprawie. W związku z tym Sąd I instancji nie prowadził postępowania dowodowego w powyższym zakresie.

Przechodząc do oceny prawnej żądania Sąd I instancji odwołał się do art. 29 ust. 1 ustawy Prawo łowieckiego, zgodnie z którym, obwody łowieckie wydzierżawiają, na wniosek Polskiego Związku Łowieckiego, po zasięgnięciu opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej: 1) obwody łowieckie leśne - dyrektor regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe; 2) obwody łowieckie polne - starosta, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej; 3) obwody łowieckie znajdujące się na terenie więcej niż jednego powiatu - starosta powiatu, na terenie którego znajduje się największa część obwodu łowieckiego. Z ust. 2 przywołanego przepisu wynika natomiast, że obwody łowieckie wydzierżawia się na czas nie krótszy niż 10 lat. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że art. 29 ust. 2 ustawy Prawo łowieckiego od chwili wejścia ustawy w życie do dnia 16 stycznia 2018 r. przewidywał, że obwody łowieckie wydzierżawia się na czas nie krótszy niż 10 lat oraz prawo pierwszeństwa do zawarcia umowy dzierżawy danego obwodu łowieckiego przysługujące dotychczasowemu dzierżawcy. Art. 29 ust. 2 ustawy Prawo łowieckiego został jednak zmieniony przez art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2017 r. (Dz.U.2018.50) z dniem 17 stycznia 2018 r. Wskutek tej zmiany ustawodawca zachowując dotychczasowy okres dzierżawy obwodu łowieckiego określając go jako czas nie krótszy niż 10 lat, zrezygnował z przyznawania prawa pierwszeństwa dotychczasowemu dzierżawcy na zawarcie umowy dzierżawy danego obwodu łowieckiego na dalszy okres. W uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 14 grudnia 2017 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt w związku z której wejściem w życie został zmieniony art. 29 ust. 2 wskazane zostało, że realizacja tego prawa pozbawia wydzierżawiającego możliwości skutecznego egzekwowania obowiązków ciążących na dzierżawcach, w zakresie prowadzenia działań mających na celu zwalczanie ASF (por. uzasadnienie projektu ustawy z dnia 14 grudnia 2017 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt dostępne w Systemie Informacji Prawnej Lex w zakładce dokumenty powiązane – projekty ustaw).

Kolejno tenże Sąd wskazał, że z art. 33 ust. 1 i 2 ustawy Prawo łowieckiego wynika, że Koła łowieckie zrzeszają osoby fizyczne i są podstawowym ogniwem organizacyjnym w Polskim Związku Łowieckim w realizacji celów i zadań łowiectwa. Koła łowieckie posiadają osobowość prawną i ponoszą odpowiedzialność za swoje zobowiązania. Zgodnie z art. 29 b ustawy Prawo łowieckiego Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, tryb składania i rozpatrywania wniosków o dzierżawę obwodów łowieckich oraz kryteria oceny tych wniosków i wnioskodawców, uwzględniając wymagania prowadzenia prawidłowej gospodarki łowieckiej i działań mających na

celu zwalczanie i zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych zwierząt łownych. Powyższy przepis prawny został dodany do Prawo łowieckiego z dniem 31 stycznia 2020 r. poprzez art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U.2020.148) zmieniającej niniejszą ustawę. Na podstawie projektowanej ustawy, poprzez nowelizację Prawa łowieckiego, przewidziano wydanie aktu wykonawczego na podstawie art. 29b, w którym wprowadzono upoważnienie dla ministra właściwego do spraw środowiska do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych zasad, trybu i kryteriów oceny dzierżawców obwodów łowieckich, uwzględniając wymagania prowadzenia prawidłowej gospodarki łowieckiej i działań mających na celu zwalczanie i zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych zwierząt łownych. Z dniem 29 stycznia 2021 r. weszło w życie wydane na podstawie art. 29b Prawo łowieckiego Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 18 stycznia 2021 r. w sprawie trybu składania i rozpatrywania wniosków o dzierżawę obwodów łowieckich oraz kryteriów oceny tych wniosków i wnioskodawców.

W pierwszej kolejności Sąd Rejonowy odniósł się do zarzutu braku legitymacji procesowej czynnej strony powodowej, tj. okoliczności branej pod uwagę przez Sąd z urzędu. Posiadanie przez strony legitymacji czynnej i biernej w procesie jest przesłanką zasadniczą, od której istnienia uzależniona jest możliwość uwzględnienia powództwa, a jej brak, zarówno w postaci czynnej jak i biernej, prowadzi do wydania wyroku oddalającego powództwo. Legitymacja procesowa to uprawnienie do poszukiwania ochrony prawnej w konkretnej sprawie. Legitymacja czynna zawsze ściśle jest związana ze stroną powodową i oznacza jej uprawnienie do wszczęcia i prowadzenia procesu. Aby zatem ochrona prawna w drodze konkretyzacji norm prawa materialnego mogła być przez sąd udzielona, musi ona być żądana na rzecz osoby, której służy dane uprawnienie materialne wobec innej osoby, a nadto z żądaniem udzielenia tej ochrony musi wystąpić osoba do tego uprawniona. Sprawa dotycząca określonego stosunku prawnego nie może być zatem wszczęta przez jakikolwiek podmiot, lecz jedynie przez podmiot określony, któremu służy do tego uprawnienie. Legitymację bierną należy wiązać zaś z osobą pozwanego w procesie. Legitymacja bierna uzasadnia występowanie w procesie w charakterze pozwanego. Legitymacja procesowa to zatem uprawnienie konkretnego podmiotu (legitymacja czynna) do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu oznaczonemu podmiotowi (legitymacja bierna) wypływająca z prawa materialnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 22 czerwca 2017 r., I ACA 248/17, LEX nr 2402403).

Kolejno Sąd I instancji odwołał się do komentarza do art. 29 ustawy Prawo łowieckie, w którym A. Pązik wskazał, że procedura zawierania umowy dzierżawy jest relatywnie złożona i nosi zdecydowanie więcej cech publiczno- niż prywatnoprawnych (co jednak nie zmienia generalnie prywatnoprawnego charakteru tej relacji prawnej). W ocenie tego autora umowa dzierżawy obwodu łowieckiego zawierana jest zawsze na wniosek odpowiedniego organu Polskiego Związku Łowieckiego, niezależnie od tego, czy jej stroną jest sam Polski Związek Łowiecki, czy też jedno z kół łowieckich. Prowadzi to zdaniem komentatora do dość zaskakującej (przynajmniej z punktu widzenia cywilistycznego) sytuacji, w której wniosek o zawarcie umowy składa jeden podmiot w imieniu innej jednostki, która ma pełną zdolność do czynności prawnych (koła łowieckie są osobami prawnymi). Ustawa nie zawiera jednak odpowiedzi na pytanie, co w sytuacji, gdy Polski Związek Łowiecki, mimo wyrażenia odpowiedniego zapotrzebowania przez jedno z kół łowieckich, nie złoży właściwego wniosku o wydzierżawienie obwodu znajdującego się w kręgu zainteresowań tego koła. Zdaniem A. Pązika przepisy ustawy nie dają podstawy do przyjęcia, że w takim przypadku koło może samo wystąpić z wnioskiem do starosty czy dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, nie przysługuje mu także roszczenie o nakazanie Polskiemu Związkowi Łowieckiemu przez Sąd złożenia takiego wniosku. Tego rodzaju spór między kołem a władzami Polskiego Związku Łowieckiego powinien więc jego zdaniem zostać rozstrzygnięty na drodze postępowania wewnątrzorganizacyjnego regulowanego przez statut Polskiego Związku Łowieckiego. Zdaniem Sądu Rejonowego przywołany pogląd odnosi się do innej sytuacji niż ta, która stanowi przedmiot niniejszego postępowania. A. Pązik wyraził bowiem stanowisko w zakresie sytuacji koła łowieckiego, które przeszło procedurę wyboru dzierżawcy (aktualnie określoną w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 18 stycznia 2021 r. w sprawie trybu składania i rozpatrywania wniosków o dzierżawę obwodów łowieckich oraz kryteriów oceny tych wniosków i wnioskodawców), a organ Polskiego Związku Łowieckiego wniosku o zawarcie umowy dzierżawy w jego imieniu nie złożył.

Tymczasem jak zauważył tenże Sąd, w niniejszej sprawie sytuacja powodowego koła łowieckiego jest inna. O. K. Myśliwskie im. św. H. w W. zgodnie z procedurą określoną w przywołanym wyżej rozporządzeniu zostało wybrane jako kandydat do zawarcia umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...). Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w O. na którego obszarze własności jest położony obwód łowiecki przedstawił następnie wniosek o zawarcie umowy dzierżawy z tym kołem łowieckim wydzierżawiającemu ten obwód łowiecki leśny podmiotowi tj. dyrektorowi regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych – w związku z tym w ocenie tego Sądu powodowe koło łowieckie, któremu zgodnie z treścią art. 33 ust. 2 ustawy Prawo łowieckiego przysługuje osobowość prawna dysponowało legitymacją procesową do zainicjowania niniejszego postępowania. Wobec tego, że żaden przepis prawny nie przewidywał możliwości wystąpienia z odrębnym powództwem w zakresie określonych przez powoda żądań Sąd I instancji uznał, że O. K. Myśliwskie miało interes prawny w zainicjowaniu niniejszego postępowania na podstawie art. 189 k.p.c.

Zdaniem Sądu wykładnia językowa art. 29 Prawo łowieckiego nie pozwala na jednoznaczne ustalenie treści obowiązku wydzierżawiającego tj. w niniejszej sprawie Skarbu Państwa – Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. w zakresie zawarcia umowy dzierżawy obwodu łowieckiego tj. kategorię stwierdzenia czy powyższy obowiązek sprowadza się wyłącznie do zawarcia umowy dzierżawy ze wskazanym przez Zarząd okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego kołem łowieckim po uprzednim uzyskaniu opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej czy też ww. organowi reprezentującemu Skarb Państwa w ramach tej procedury przysługuje prawo odmowy zawarcia tej umowy ze wskazanym podmiotem wobec istnienia negatywnych opinii i zwrócenia się organu o wskazanie innego koła łowieckiego, które złożyło wniosek o wydzierżawienie obwodu łowieckiego, zasięgnięcie co do tego koła łowieckiego opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej i ewentualne podjęcie decyzji o zawarciu umowy dzierżawy z tym kołem łowieckim. W ocenie tego Sądu nie budzi wątpliwości, że opinie wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej nie mają charakteru wiążącego dla wydzierżawiającego. Biorąc pod uwagę, że obowiązek zasięgnięcia ww. opinii aktualizuje się w momencie przeprowadzenia wyboru przyszłego ewentualnego dzierżawcy przez Zarząd okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego zgodnie z procedurą wynikającą z rozporządzenia wykonawczego wydanego na podstawie art. 29 b ustawy Prawo łowieckiego należy stwierdzić, że ww. opinie dotyczą koła łowieckiego, które zostało wskazane we wniosku Polskiego Związku Łowieckiego jako przyszły dzierżawca, a nie szczegółów dotyczących umowy dzierżawy.

Taki wniosek Sąd Rejonowy sformułował w oparciu o analizę uzasadnień wyroków Trybunału Konstytucyjnego wydanych w sprawach P 19/13 i K 45/16 (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2014 r., sygn. P 19/13, System Informacji Prawnej Lex nr 1483911; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 maja 2019 r., K 45/16, System Informacji Prawnej Legalis nr 1900629). Zauważyć bowiem należy, że z uzasadnień przywołanych orzeczeń wynika, że charakter prawny dzierżawy obwodu łowieckiego nie jest jednoznaczny. Z jednej strony ustawodawca wskazuje, że dzierżawa obwodu łowieckiego jest stosunkiem prawnym powstającym w drodze zawarcia umowy, określając przy tym obligatoryjne postanowienia takiej umowy (art. 29a ust. 1 Prawo łowieckiego) oraz przesłanki jej rozwiązania (art. 29a ust. 2 Prawo łowieckiego). Z drugiej strony, treść tego stosunku nie obejmuje uprawnień i obowiązków cywilnoprawnych, lecz publicznoprawne (obowiązek prowadzenia gospodarki łowieckiej przez dzierżawcę). Ponadto umowa dzierżawy obwodu łowieckiego nie jest zawierana przez podmioty, którym przysługują cywilnoprawne prawa podmiotowe do nieruchomości objętych granicami danego obwodu (w szczególności własność). Ustawodawca przyznaje kompetencję do wydzierżawiania obwodów łowieckich właściwym starostom (art. 29 ust. 1 pkt 2 i 3 Prawo łowieckiego) - w przypadku obwodów łowieckich polnych w rozumieniu art. 24 ust. 3 Prawo łowieckiego i obwodów łowieckich znajdujących się na terenie więcej niż jednego powiatu, a także właściwym dyrektorom regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (art. 29 ust. 1 pkt 1 Prawo łowieckiego) - w przypadku obwodów łowieckich leśnych w rozumieniu art. 24 ust. 2 Prawo łowieckiego.

Jak zauważył tenże Sąd, z ustawy (art. 29 ust. 1 pkt 2 Prawo łowieckiego) wynika wprost, że zawieranie przez starostę umów dzierżawy obwodów łowieckich jest wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej (scil. administracji publicznej), co prowadzi do jednoznacznego wniosku o administracyjnoprawny charakter umowy dzierżawy obwodu łowieckiego (tak R. Stec, Uprawianie łowiectwa i prowadzenie gospodarki łowieckiej. Uwarunkowania

administracyjnoprawne, cywilnoprawne i organizacyjne, Warszawa 2012, s. 69-70). Wydzierżawienie obwodu łowieckiego przez właściwego starostę lub dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe następuje na wniosek Polskiego Związku Łowieckiego oraz po zasięgnięciu opinii właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i właściwej izby rolniczej. Zauważyć przy tym należy, że wskazując cele ustawodawcy przy uregulowaniu art. 29 Prawo łowieckiego wyrażone w obowiązku zasięgnięciu opinii właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej a brak obowiązku zasięgnięcia opinii właścicieli gruntów znajdujących się w ramach danego obwodu łowieckiego Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku wydanego w sprawie K 45/16 wskazał, że umowa dzierżawy obwodu łowieckiego w żadnym stopniu nie kształtuje ani nie indywidualizuje obowiązków ciążących na właścicielu gruntu z mocy przepisów Prawo łowieckiego i nie może mu przyznać żadnych uprawnień, ponieważ organy ją zawierające nie mają w tym zakresie kompetencji. Zawarcie zaś z właścicielem gruntu cywilnoprawnej umowy dzierżawy w celu realizacji w tej formie gospodarki łowieckiej byłoby zasadniczo i systemowo sprzeczne z przyjętym modelem organizacji łowiectwa i wymagało jego gruntownej zmiany. Podstawą tego modelu jest uznanie zwierząt łownych w stanie wolnym za dobro ogólnonarodowe, a elementarną konsekwencją prowadzenia gospodarki łowieckiej jako działalności w sferze publicznej. Wydzierżawiający obwód łowiecki nie rozporządza więc na rzecz dzierżawcy żadnymi cywilnoprawnymi uprawnieniami wchodzącymi w zakres prawa własności gruntu, a jedynie przekazuje mu prawo do wykonywania na obszarze obwodu, a zatem na wszystkich gruntach objętych jego granicami, władczych uprawnień państwa wynikających z przepisów Prawo łowieckiego. Jak zauważył Sąd I instancji uprawnienia przekazywane dzierżawcy nie przysługują właścicielowi gruntu (aczkolwiek ograniczają jego swobodę realizowania swoich uprawnień) i nie mogą być przedmiotem jego rozporządzeń. Także obowiązki dzierżawcy obwodu są obowiązkami publicznoprawnymi, a nie cywilnoprawnymi, i nie wiążą go z właścicielem gruntu. Z tych względów norma wynikająca z art. 29 ust. 1 Prawo łowieckiego, nie przewidująca udziału właściciela gruntu w procesie zawierania umowy dzierżawy obwodu łowieckiego, nie narusza żadnych konstytucyjnie chronionych praw właściciela gruntu i w swojej istocie w ogóle nie wprowadza żadnego ograniczenia jego prawa własności, gdyż te wynikają z innych przepisów.

Zdaniem Sądu Rejonowego, wykładnia celowościowa art. 29 Prawo łowieckiego w związku ze wskazaniem wynikającymi z przywołanych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego wymaga zatem sięgnięcia do celów Prawo łowieckiego jakim ma służyć ww. ustawa, zgodnie z którymi w razie niejasności i nieprecyzyjności winny być interpretowane jej poszczególne przepisy prawne. W tym zakresie w ocenie tego Sądu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na art. 1, 2, 3 i 9 Prawo łowieckiego. Z powyższych przepisów w sposób jednoznaczny wynika, że łowiectwo jako element ochrony środowiska przyrodniczego oznacza ochronę zwierząt łownych (zwierzyny) i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej. Celami łowiectwa jest natomiast ochrona, zachowanie różnorodności i gospodarowanie populacjami zwierząt łownych, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego na rzecz poprawy warunków bytowania zwierzyny, uzyskiwanie możliwie wysokiej kondycji osobniczej i jakości trofeów oraz właściwej liczebności populacji poszczególnych gatunków zwierzyny przy zachowaniu równowagi środowiska przyrodniczego oraz spełnianie potrzeb społecznych w zakresie uprawiania myślistwa, kultywowania tradycji oraz krzewienia etyki i kultury łowieckiej. Ponadto Sąd I instancji podkreślił, że ustawodawca w Prawie łowieckim przewidział dodatkowe, szczególne obowiązki w zakresie ochrony zwierząt łownych, wskazując, że ww. zwierzęta zasługują na szczególną ochronę poza zasadami określonymi w przepisach o ochronie przyrody. Sprecyzował, że powyższa ochrona obejmuje tworzenie warunków bezpiecznego bytowania zwierzyny, a w szczególności: 1) zwalczanie kłusownictwa i wszelkich zjawisk szkodnictwa łowieckiego; 2) zakaz - poza polowaniami i odłowami - płoszenia, chwytania, przetrzymywania, ranienia i zabijania zwierzyny; 3) zakaz wybierania i posiadania jaj i piskląt, wyrabiania i posiadania wydmuszek oraz niszczenia legowisk, nor i gniazd ptasich; 4) zakaz sprzedaży, transportu w celu sprzedaży, przetrzymywania w celu sprzedaży oraz oferowania do sprzedaży żywych lub martwych zwierząt łownych, jak również wszelkich łatwo rozpoznawalnych części lub produktów uzyskanych z tych zwierząt, z wyjątkiem tych zwierząt łownych, które zostały pozyskane zgodnie z prawem lub nabyte w inny legalny sposób. Ustawodawca wskazał przy tym również na ogromne znaczenie zwierząt łownych w stanie wolnym wskazując, że są one dobrem ogólnonarodowym, stanowiącym własność Skarbu Państwa.

Mając na względzie powyższe przepisy Sąd I instancji uznał, że w niniejszej sprawie Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. jako reprezentant Skarbu Państwa w ramach procedury zawarcia umowy dzierżawy obwodu łowieckiego po zapoznaniu się z negatywnymi opiniami właściwego wójta Gminy P. i (...) Izby Rolniczej dotyczących O. K. Myśliwskiego im. Św. H. w W. miał prawo do nie zawarcia z ww. kołem łowieckim umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr(...). Brak jednoznacznego unormowania tej sytuacji przez ustawodawcę nie oznacza bowiem tego, że istnienie takiego uprawnienia nie wynika z celów Prawa łowieckiego. Zdaniem tego Sądu racjonalny ustawodawca podkreślający rangę zwierząt łownych dla Skarbu Państwa i w sposób szczególny akcentujący cel ochrony zwierząt łownych przy prowadzeniu prawidłowej gospodarki łowieckiej nie sformułowałby obowiązku zasięgnięcia przez wydzierżawiającego dany obwód łowiecki opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej, gdyby te opinie nie miały niczemu służyć, stanowiąc jedynie formalny obowiązek. Biorąc pod uwagę, że obwód łowiecki bardzo często znajduje się w obszarze odległym od siedziby Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, co też ma miejsce w niniejszej sprawie, nie ulega wątpliwości, że ww. opinie mają na celu umożliwić uzyskanie przez podmiot reprezentujący Skarb Państwa informacji na temat ewentualnego przyszłego dzierżawcy od organów zlokalizowanych w ramach tego obwodu łowieckiego, które szczególnie z racji wykonywanych zadań dysponują wiedzą w zakresie działalności dotychczasowego dzierżawcy zgłaszającego wniosek o zawarcie kolejnej umowy dzierżawy. Powyższe opinie pozwalają zatem Dyrektorowi RDLP zweryfikować podmiot wskazany przez właściwy organ Polskiego Związku Łowieckiego i tym samym podjąć decyzję czy rzeczywiście z konkretnym kołem łowieckim winna zostać zawarta umowa dzierżawy obwodu łowieckiego, czy działalność łowiecka realizowana przez dane koło łowieckie jest zgodna z celami ustawy.

Uznanie przez Sąd, że Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w sytuacji istnienia negatywnych opinii i przy podzieleniu stanowiska wskazanego w tych opiniach nie miałby innej możliwości niż zawarcie z tym kołem łowieckim umowy dzierżawy obwodu łowieckiego na dalszy okres jest zdaniem Sądu Rejonowego nieakceptowalne z punktu widzenia celów Prawo łowieckiego i obowiązku dbania o mienie Skarbu Państwa ciążącego na tym podmiocie. Racjonalny ustawodawca nie wprowadziłby obowiązku uzyskania powyższych opinii bez powodu. Ich istnienie w procedurze zawarcia umowy dzierżawy obwodu łowieckiego wobec braku dookreślenia dalszych działań wydzierżawiającego w obliczu podzielenia stanowiska wyrażonego w negatywnych opiniach i braku woli zawarcia umowy dzierżawy ze wskazanym przez Polski Związek Łowiecki podmiotem prowadzi do konkluzji, że w tej sytuacji Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego powinien wskazać innego kandydata do zawarcia umowy dzierżawy obwodu łowieckiego tj. w sytuacji zgłoszenia kilku kół łowieckich powinien wskazać kolejne koło łowieckie z najwyższą punktacją. Natomiast w sytuacji gdy poza pierwotnie wskazanym kołem łowieckim zgłosiło się tylko jedno koło łowieckie powinien wskazać to koło łowieckie. W związku z tym Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. zgodnie z art. 29 Prawa łowieckiego i celami ww. ustawy zawarł umowę dzierżawy obwodu łowieckiego z Kołem (...) w P., tj. kołem łowieckim, które również złożyło wniosek w ramach tej samej procedury naboru wniosków co powodowe koło łowieckie i wobec którego również zostały wydane opinie przez właściwego wójta oraz właściwą izbę rolniczą. Fakt, że pozwane koło łowieckie jest nowo utworzonym kołem łowieckim w ocenie tego Sądu nie ma znaczenia dla przebiegu tej procedury, albowiem jak zostało wskazane, ustawodawca odstąpił od przyznania prawa pierwszeństwa dotychczasowego dzierżawcy na rzecz zagwarantowania równości wszystkich kół łowieckich składających wnioski w ramach procedury naboru, różnicując jedynie kryteria oceny tych wniosków w zależności od tego czy dane koło jest dotychczasowym dzierżawcą danego obwodu łowieckiego czy nie oraz czy jest nowo utworzonym kołem łowieckim czy już funkcjonującym.

W związku z tym powództwo podlegało oddaleniu w zakresie każdego ze zgłoszonych w pozwie żądań. Sąd Rejonowy stwierdził brak podstaw do uznania umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) z 31 marca 2022 r. zawartej pomiędzy Skarbem Państwa – Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. jako wydzierżawiającym a Kołem (...) w P. na okres od dnia 1 kwietnia 2022 r. do 31 marca 2032 r. za nieważną bądź bezskuteczną, a zatem żądanie powoda o zawarcie z nim przez Skarb Państwa – Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. tej umowy dzierżawy nie mogło zostać spełnione. O kosztach postępowania Sąd I instancji rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. przy odpowiednim zastosowaniu § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018

poz. 265 ze zm.) pomiędzy powodem a każdym z pozwanych. Na sumę celowych kosztów obrony pozwanego Skarbu Państwa – Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. składała się wyłącznie kwota kosztów zastępstwa procesowego pozwanego ad. 1 przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego w wysokości 3.600 zł. Na sumę celowych kosztów obrony pozwanego Koła (...) w P. składała się kwota kosztów zastępstwa procesowego pozwanego ad. 2 przez jednego profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego w wysokości 3.600 zł oraz kwota 17 zł tytułem jednej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa udzielonego radcy prawnemu. Sąd uznał, że choć pozwany ad. 2 był w niniejszej sprawie reprezentowany przez dwoje zawodowych pełnomocników to koszty celowej obrony podjętej w ramach postępowania obejmowały wyłącznie wysokość kosztów związanych z udziałem jednego profesjonalnego pełnomocnika i jednej opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa.

Od wyroku Sądu I instancję apelację wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj.:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, co polegało na nieprawidłowym przyjęciu, iż wobec pozwanego koła łowieckiego zostały wydane opinie w trybie art. 29 ust. 1 Prawa Łowieckiego przez właściwego wójta oraz właściwą izbę rolniczą, które są obowiązkowe, podczas gdy opinie takie nie zostały w ogóle wydane w stosunku do pozwanego koła, co potwierdzają wprost dokumenty załączone do pisma procesowego pełnomocnika pozwanego Skarbu Państwa z dnia 9 grudnia 2022 r. w postaci:

- pisma Wójta Gminy P. z dnia 31 marca 2022 r., znak (...) w którym wskazano, że Wójt nie jest w stanie wydać opinii dotyczącej Koła (...) na podstawie art. 29 ust. 1 Prawa Łowieckiego, gdyż koło to nie działało na terenie Gminy P.,

- pisma (...) Izby Rolniczej (...) z dnia 30 marca 2022 r. znak: (...), w którym wskazano, że (...) Izba Rolnicza nie zajmuje stanowiska w sprawie Koła (...), gdyż jest to nowe koło z którym podmiot ten nie miał kontaktów służbowych,

a które zostały dowolnie zakwalifikowane przez sąd pierwszej instancji jako opinie, o których mowa w art. 29 ust. 1 Prawa łowieckiego, a które nimi nie były i posiadały wyłącznie charakter informacyjny.

2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej i wybiórczej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) położonego w woj. (...), zawartej w dniu 31 marca 2022 r. pomiędzy pozwanym Skarbem Państwa - Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. a pozwanym Kołem (...), uznając niezasadnie, iż umowa ta jest ważna, co w następstwie doprowadziło do oddalenia powództwa, podczas gdy było ono w całości usprawiedliwione;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 58 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 29 ust. 1 Prawa łowieckiego i § 3 pkt 9 i 10 Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 18 stycznia 2021 r. w sprawie trybu składania i rozpatrywania wniosków o dzierżawę obwodów łowieckich oraz kryteriów oceny tych wniosków i wnioskodawców, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji nieprawidłowe przyjęcie, że umowa dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) położonego w woj. (...), zawarta w dniu 31 marca 2022 r. pomiędzy pozwanym Skarbem Państwa - Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O., a pozwanym Kołem (...) nie narusza przepisów prawa, pomimo iż umowa ta została zawarta z pozwanym kołem bez wymaganego prawem wniosku Polskiego Związku Łowieckiego, poprzedzonego uchwałą Komisji ds. oceny wniosków o dzierżawę obwodów łowieckich przy Zarządzie Okręgowym Polskiego Związku Łowieckiego w O. wskazującą pozwane koło jako przyszłego dzierżawcę obwodu nr (...), jak również bez uzyskania obligatoryjnych opinii wobec tego koła, wydanych przez Wójta Gminy P., Wójta Gminy K. i (...) Izbę Rolniczą, co wobec rażących naruszeń ww. przepisu prawa łowieckiego i ww. Rozporządzenia, czyni tę umowę bezwzględnie nieważną;

2. art. 29 ust. 1 Prawa łowieckiego poprzez zastosowanie prowadzącej do nieracjonalnych wykładni celowościowej tego przepisu, podczas gdy jest on jasny i zrozumiały, a przez to nie wymaga interpretacji zgodnie z regułą clara non sunt interpretanda,

3. art. 29 ust. 1 Prawa łowieckiego poprzez jego błędną wykładnię polegającą na nieprawidłowym uznaniu, iż wydierżawiający Skarb Państwa - Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. po zapoznaniu się z negatywnymi opiniami wobec powoda, wydanymi przez wójta Gminy P. i (...) Izby Rolniczej, miał prawo do nie zawarcia z powodem umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...), podczas gdy przepis ten nie daje prawa wydierżawiającemu do kwestionowania wniosku Polskiego Związku Łowieckiego, którym wskazano konkretne koło łowieckie jako przyszłego dzierżawcę danego obwodu, jak i prawa do negocjowania poprzedzającej ten wniosek uchwały właściwej Komisji ds. oceny wniosków o dzierżawę obwodów łowieckich, podjętej w ramach procedury określonej przepisami Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 18 stycznia 2021 r. w sprawie trybu składania i rozpatrywania wniosków o dzierżawę obwodów łowieckich oraz kryteriów oceny tych wniosków i wnioskodawców, a nadto, gdy przepis ten nie uprawnia również wydierżawiającego do wyboru jako dzierżawcę innego koła łowieckiego, które nie zostało wskazane we wniosku Polskiego Związku Łowieckiego;

4. art. 58 § 2 k.c. poprzez uchylenie się od rozważenia, czy umowa dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) zawarta pomiędzy pozwanymi w dniu 31 marca 2022 r. nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego i nie prowadzi do pokrzywdzenia powoda jako dotychczasowego dzierżawcy tego obwodu, który gospodarował w nim przez ponad kilkadziesiąt lat oraz zainwestował znaczne środki i nakłady w jego rozwój;

5. art. 64 § 1 k.c. w zw. z art. 29 ust. 1 Prawa łowieckiego poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie żądania pozwu,

III. nierozpoznanie istoty sprawy.

Powód wniósł o :

I. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

- ustalenie nieważności umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) położonego w woj. (...) (umowa nr (...)), zawartej w dniu 31 marca 2022 r. pomiędzy pozwanym Skarbem Państwa-Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. (wydierżawiającym) a pozwanym Kołem (...) (dzierżawcą), ewentualnie ustalenie bezskuteczności tej umowy wobec stron;

- zobowiązanie pozwanego Skarb Państwa-Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. do złożenia oświadczenia woli, którego treścią ma być objęte zawarcie z powodem O. K. Myśliwskim im. Św. H. w W. umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) położonego w województwie (...), obwód leśny o powierzchni całkowitej 6911,79 ha, w tym powierzchni użytkowej 6693,81 ha, na czas nie krótszy niż 10 lat z czynszem dzierżawnym określonym zgodnie z zasadami w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 października 2018 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania czynszu dzierżawnego oraz udziału dzierżawców obwodów łowieckich w kosztach ochrony lasu przed zwierzyną;

- zasądzenie od każdego z pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania przed sądem pierwszej instancji według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;

II. na wypadek oddalenia apelacji: nieobciążanie powoda kosztami postępowania pierwszoinstancyjnego i apelacyjnego - wobec obu pozwanych, na zasadzie art. 102 k.p.c., ewentualnie:

III. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji wraz z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

IV. przeprowadzenie dowodu z przesłuchania za powoda członków zarządu O. K. Myśliwskiego im. Św. H. w W. (teza dowodowa jak w pkt 7 pozwu) oraz z dokumentów załączonych pod pozwu, pominiętych postanowieniem Sądu

Rejonowego w Olsztynie z dnia 1 lutego 2023 r. (teza dowodowa jak w pkt 5 pozwu), ewentualnie przeprowadzenie tych dowodów z urzędu, albowiem są one istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i zmagają także do wykazania nieprawidłowości przy zawieraniu spornej umowy dzierżawy obwodu łowieckiego, nieważności tej umowy, jej sprzeczności z zasadami współzycia społecznego.

V. zasądzenie od każdego z pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku przez odwoławczy- Sąd Okręgowy w Olsztynie, do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na apelację pozwany Skarb Państwa – Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. wniósł o oddalenie apelacji powoda w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie apelacyjne. Nadto pozwany wniósł o pominięcie wniosków dowodowych zawartych w pkt III wniosków apelacji. Z ostrożności procesowej wniósł o rozpoznanie postanowienia Sądu I instancji w przedmiocie pominięcia wniosków dowodowych zawartych w pkt 6 lit. a, b, c i d odpowiedzi na pozew tego pozwanego i przeprowadzenie tych dowodów na wskazane tam fakty.

W odpowiedzi na apelację pozwany Koło (...) w P. wniósł o oddalenie apelacji w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości według norm przepisanych, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku Sądu II instancji w przedmiocie kosztów postępowania do dnia zapłaty oraz o nieuwzględnienie zawartych w apelacji wniosków dowodowych.

Na rozprawie w dniu 23 listopada 2023 r. na podstawie art. 235² § 1 pkt 1, 2 i 5 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 162 § 1 i § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy pominął zawarty w apelacji wniosek o przesłuchanie za powoda członków zarządu O. K. Myśliwskiego im. Św. H. w W. oraz dopuścił dowód z dokumentów dołączonych do odpowiedzi na pozew na podstawie art. 232 zd. 2 kpc na okoliczność działalności powoda i wskazujących na motywację wydzierżawiającego, która legła u podstaw odmowy wydzierżawienia spornego obwodu powodowi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku doprowadziła Sąd Okręgowy do przekonania, że przedmiotowe rozstrzygnięcie odpowiada prawu, aczkolwiek nie wszystkie postawione przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu tego wyroku tezy Sąd Okręgowy podziela. Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji, które nie były w niniejszej sprawie sporne. Nie podziela jednak Sąd Okręgowy stanowiska Sądu Rejonowego co do tego, że ocena działalności powoda na obszarze spornego obwodu łowieckiego leżała poza zakresem istotnych z punktu widzenia przedmiotu rozstrzygnięcia ustaleń faktycznych orzekającego w sprawie Sądu. Stąd, w ocenie Sądu Okręgowego, część pominiętych przez Sąd Rejonowy dowodów, odnoszących się bezpośrednio do oceny działalności powoda i wskazujących na motywację wydzierżawiającego, która legła u podstaw odmowy wydzierżawienia spornego obwodu powodowi powinna stanowić podstawę ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego.

Oznacza to, że w niniejszej sprawie doszło do częściowego nierozpoznania istoty sprawy, nie oznacza to jednak, że Sąd Okręgowy był zobligowany zaskarżony wyrok uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. poza wypadkami określonymi w § 2 i 3 sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Na gruncie bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego ukształtowany został pogląd, że nierozpoznanie istoty sprawy ma miejsce wówczas, gdy sąd pierwszej instancji: 1) rozstrzygnął nie o tym, co było przedmiotem sprawy; 2) zaniechał w ogóle zbadania materialnej podstawy żądania; 3) pominął całkowicie merytoryczne zarzuty zgłoszone przez stronę; 4) rozstrzygnął o żądaniu powoda na innej podstawie faktycznej i prawnej niż zgłoszona w pozwie; 5) nie uwzględnił (nie rozważył) wszystkich zarzutów pozwanego dotyczących kwestii faktycznych czy prawnych rzutujących na zasadność roszczenia powoda (post. SN z 26.11.2012 r., III SZ 3/12, Legalis; por. też post. SN: z 9.11.2012 r., IV CZ 156/12, Legalis; z 19.12.2012 r., II CZ 141/12, Legalis; z 15.2.2013 r., I CZ 186/12, Legalis).

W ocenie Sądu Okręgowego uchylając się od oceny motywacji jaką kierował się wydzierżawiający odmawiając wydzierżawienia spornego obwodu łowieckiego powodowi Sąd I instancji zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego występuje rozbieżność interpretacyjna co do tego czy użyte w art. 386 § 4 k.p.c. sformułowanie, że w razie stwierdzenia nierozpoznania istoty sprawy „sąd może” uchylić wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, stanowi fakultatywną czy też obligatoryjną podstawę do wydania wyroku kasatoryjnego (por. post. SN z 28.1.1999 r., III CKN 146/98, post. SN z 24.1.2013 r., II CSK 279/12). Sąd Okręgowy podziela w tym przypadku stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy, zgodnie z którym do uchylenia wyroku i przekazania sprawy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. może dojść tylko wtedy, gdy istnieją procesowe przeciwwskazania do wydania wyroku reformatoryjnego, co należy rozpatrywać w aspekcie okoliczności danej sprawy (wyr. SN z 9.1.2014 r., V CSK 84/13).

Zdaniem Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie nie występują przeciwwskazania do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia, albowiem pomimo częściowego nierozpoznania istoty sprawy ostatecznie zapadłe w sprawie rozstrzygnięcie odpowiada prawu i nie dojdzie do naruszenia konstytucyjnie zagwarantowanego stronom prawa do rozpoznania sprawy w dwuinstancyjnym postępowaniu (art. 176 ust. 1 Konstytucji RP). Sąd Okręgowy podziela stanowisko, że w postępowaniu odwoławczym realizującym zasadę „apelacji pełnej” chodzi o skontrolowanie prawidłowości rozstrzygnięcia sprawy przez sąd pierwszej instancji i jeśli to potrzebne również przeprowadzenie postępowania dowodowego, a następnie wydanie orzeczenia merytorycznego. Jednocześnie w ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy jest wystarczający dla wydania merytorycznego rozstrzygnięcia i nie wymaga uzupełnienia, dlatego też Sąd Okręgowy pominął zawarty w apelacji wniosek o przesłuchanie za powoda członków zarządu O. K. Myśliwskiego im. Św. H. w W. jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy. Nie mogło również ująć uwadze Sądu, że na rozprawie, na której Sąd Rejonowy tenże wniosek oddalił powód nie złożył zastrzeżenia do protokołu w oparciu o art. 162 k.p.c. co czyni niedopuszczalnym powoływanie się na to uchybienie w dalszym toku postępowania.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego, że opinie wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej nie mają charakteru wiążącego dla wydzierżawiającego. Rację ma również Sąd Rejonowy, że opinie te dotyczą koła łowieckiego, które zostało wskazane we wniosku Polskiego Związku Łowieckiego jako przyszły dzierżawca, a nie szczegółów dotyczących umowy dzierżawy.

Rację ma również Sąd I instancji gdy stwierdza, że w niniejszej sprawie Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. jako reprezentant Skarbu Państwa w ramach procedury zawarcia umowy dzierżawy obwodu łowieckiego po zapoznaniu się z negatywnymi opiniami właściwego wójta Gminy P. i (...) Izby Rolniczej dotyczących O. K. Myśliwskiego im. Św. H. w W. miał prawo do nie zawarcia z ww. kołem łowieckim umowy dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...). Słusznie tenże Sąd wskazuje, że ustawodawca nie sformułowałby obowiązku zasięgnięcia przez wydzierżawiającego dany obwód łowiecki opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej, gdyby te opinie nie miały niczemu służyć, stanowiąc jedynie formalny obowiązek. Opinie te w istocie mają na celu umożliwić uzyskanie przez podmiot reprezentujący Skarb Państwa informacji na temat ewentualnego dzierżawcy od organów zlokalizowanych w ramach tego obwodu łowieckiego, które szczególnie z racji wykonywanych zadań

dysponują wiedzą w zakresie działalności dotychczasowego dzierżawcy zgłaszającego wniosek o zawarcie kolejnej umowy dzierżawy.

W postanowieniu z dnia 20 stycznia 2023 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie w sprawie II SA/Sz 996/22 stwierdził, że: „Zaznaczenia wymaga przy tym, że obwody łowieckie polne starosta, wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, wydierżawia na wniosek Polskiego Związku Łowieckiego, po zasięgnięciu opinii wójta oraz właściwej izby rolniczej, a zatem samo złożenie wniosku przez ten Związek nie przesądza jeszcze kwestii zawarcia umowy ze wskazanym w nim kołem łowieckim, bowiem starosta musi mieć także na uwadze wspomniane wyżej opinie. Co prawda z przepisu nie wynika, że jest zobowiązany do uwzględnienia tych opinii, jednakże nie ulega wątpliwości, że jest zobligowany do ich uzyskania i może je uwzględnić.”

Odnosząc się zatem do przywołanego za pismem powoda z dnia 8 maja 2023 r. stanowiska wyrażonego przez Sąd Rejonowy w Dąbrowie Tarnowskiej w wyroku z dnia 13 kwietnia 2023 r. w sprawie I C 176/22, jakoby wydierżawiający obwód łowiecki starosta był związany treścią wniosku przedstawionego przez Zarząd Okręgowy PZŁ i tym samym zobowiązany był zawrzeć umowę dzierżawy ze wskazanym we wniosku kołem łowieckim, a negatywne opinie wójtów gmin nie stanowiły podstawy do odmowy jej zawarcia, nie ulega wątpliwości, że w orzecznictwie można również napotkać pogląd zgoła odmienny. Jednocześnie w ocenie Sądu Okręgowego, przytoczone przez powoda stanowisko nie zostało poparte pogłębioną argumentacją prawną w uzasadnieniu wyroku w sprawie I C 176/22, dlatego nie stanowi dostatecznej podstawy do zmiany wniosków wyprowadzonych przez Sąd Okręgowy w oparciu o przeprowadzoną przez ten Sąd własną ocenę prawną.

Słusznie zatem Sąd Rejonowy przyjmuje, że uznanie przez Sąd, że Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w sytuacji istnienia negatywnych opinii i przy podzieleniu stanowiska wskazanego w tych opiniach nie miałby innej możliwości niż zawarcie z tym kołem łowieckim umowy dzierżawy obwodu łowieckiego na dalszy okres byłoby sprzeczne z obowiązkiem dbania o mienie Skarbu Państwa ciążącego na tym podmiocie. Nie mniej istotna, z punktu widzenia motywacji jaka przyświecała wydierżawiającemu gdy zdecydował się ostatecznie odmówić powodowi wydierżawienia spornego obwodu, wydaje się również okoliczność, że wydierżawiającemu znana była negatywna opinia leśniczych co do dotychczasowej współpracy z powodem i liczne kierowane przez leśniczych zastrzeżenia co do postępowania przedstawicieli koła. Trudno zatem oczekiwać, że wydierżawiający całkowicie pominie wpływające do niego od leśniczych informacje o nieprawidłowościach w działaniu koła. Nie dziwi zatem, że wobec negatywnej opinii Wójta Gminy P. oraz (...) Izby Rolniczej, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. zdecydował się również zasięgnąć opinii Nadleśnictwa P., na obszarze którego leży wydierżawiony obwód, która to opinia okazała się negatywna, mimo że określona odnośnym rozporządzeniem procedura wyłonienia wydierżawiającego nie przewiduje zasięgnięcia takiej opinii. Jako reprezentant Skarbu Państwa Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. nie mógł bowiem pominąć wiadomych mu z urzędu informacji na temat zastrzeżeń leśniczych co do działania powoda oraz trudności w nawiązaniu poprawnej współpracy. Jak wynika z opinii Nadleśnictwa P. (k. 228-229) w stosunku do powoda kierowano szereg zastrzeżeń, które poparte były materiałem dowodowym w postaci planu polowań (k. 230-235), korespondencji Nadleśnictwa z powodem (k. 236), negatywnej opinii Nadleśnictwa P. skierowanej do Zarządu Okręgowego (...) w O. (k. 237-238), pisma z Leśnictwa G. (k. 240), notatki służbowej Leśniczego Leśnictwa S. (k. 241), pisma Leśniczego Leśnictwa K. (k. 242).

Słusznie zatem przyjął Sąd Rejonowy, że w tej sytuacji Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego powinien wskazać innego kandydata do zawarcia umowy dzierżawy obwodu łowieckiego tj. w sytuacji zgłoszenia kilku kół łowieckich powinien wskazać kolejne koło łowieckie z najwyższą punktacją. Natomiast w sytuacji gdy poza pierwotnie wskazanym kołem łowieckim zgłosiło się tylko jedno koło łowieckie powinien wskazać to koło łowieckie. Powyższe działania nie wynikają wprost z treści rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie trybu składania i rozpatrywania wniosków o dzierżawę obwodów łowieckich oraz kryteriów oceny tych wniosków i wnioskodawców z dnia 18 stycznia 2021 r., niemniej jednak w sytuacji odmowy zawarcia umowy przez wydierżawiającego z zawnioskowanym przez Zarząd Okręgowy PZŁ kołem (do czego wydierżawiający był uprawniony) logicznym wydaje się takie właśnie posunięcie, a przepisy tego rozporządzenia ani przepisy ustawy – Prawo łowieckie nie stoją temu na przeszkodzie. Racjonalny ustawodawca nie doprowadziłby bowiem do sytuacji, w której wykładnia odnośnych

przepisów prowadziłyby do takiej sytuacji, w której nie byłoby innej możliwości jak tylko wydzierżawianie obwodu łowieckiego nie komu innemu jak tylko kołu, które według licznych opinii nie daje gwarancji prowadzenia prawidłowej gospodarki łowieckiej. Skoro w odpowiedzi na wezwanie Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. Zarząd Okręgowy PZŁ przesłał wniosek drugiego (jedyne już wówczas) kandydata, tym samym twierdzenie, że umowa została zawarta z pominięciem procedury wyłonienia dzierżawcy przez Zarząd Okręgowy PZŁ jest bezzasadny. Jednocześnie Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w O. wystąpił o opinie do izby rolniczej oraz właściwych wójtów, a zatem spełnił wymogi określone w art. 29 ust. 1 ustawy – Prawo łowieckie. Czym innym jest natomiast okoliczność, że przepisy prawa nie przewidują żadnych wymogów co do rzeczonych opinii, w związku z czym należy uznać, że pisma otrzymane w odpowiedzi na wniosek o wydanie opinii (k. 309 i k. 310) stanowią w istocie opinie w rozumieniu art. 29 ust. 1 ustawy – Prawo łowieckie.

Niezasadny jest zatem zarzut, że umowa została zawarta z pozwanym kołem bez wymaganego prawem wniosku Polskiego Związku Łowieckiego, poprzedzonego uchwałą Komisji ds. oceny wniosków o dzierżawę obwodów łowieckich przy Zarządzie Okręgowym Polskiego Związku Łowieckiego w O. wskazującą pozwanego koła jako przyszłego dzierżawcę obwodu nr (...). Skoro bowiem wydzierżawiający nie zawarł umowy z kołem wyłonionym w drodze procedury określonej w rozporządzeniu, zasadne było przesłanie wniosku pozwanego koła.

Skoro jednak ustawodawca użył w art. 29 ust. 1 ustawy – Prawo łowieckie słowa „zawiera” i nakazał wydzierżawiającemu zwrócić się do wskazanych podmiotów o opinię, tym samym ostateczna decyzja o odmowie zawarcia umowy ze wskazanym przez Zarząd Okręgowy PZŁ kołem powinna mieć merytoryczne uzasadnienie i ocena tego uzasadnienia, wbrew stanowisku Sądu I instancji leży w zakresie ustaleń orzekającego w niniejszej sprawie Sądu. Stąd też przedmiotem oceny Sądu winna być ocena czy powody, dla których do zawarcia umowy nie doszło są uzasadnione. Innymi słowy chodzi o zbadanie czy negatywna opinia (...) Izby Rolniczej oraz Wójta Gminy P. w powiązaniu z posiadaną przez wydzierżawiającego z urzędu wiedzą nt. braku współpracy pomiędzy powodem a odnośnymi leśnictwami uzasadniały odmowę zawarcia umowy. W ocenie Sądu Okręgowego na tak zadane pytanie należy udzielić odpowiedzi twierdzącej. Jak wynika z opinii Wójta ww. Gminy do organu wpłynęły skargi miejscowych rolników dotyczące wydłużanie terminów oczekiwania na szacowanie szkody, brak chęci współpracy z rolnikami w zakresie pilnowania upraw w niewrażliwych terminach pozasiewowych, niszczenie zasiewów oraz plonów poprzez wjeżdżanie na grunty samochodami terenowymi, niszczenie pastuchów elektrycznych i ogrodzeń przez pojazdy terenowe myśliwych, znajdowanie padłych po strzale tusz na terenie upraw rolnych i prywatnych lasów (k. 226). Natomiast jak wynika z Opinii (...) Izby Rolniczej rolnicy zgłaszali skargi na działalność koła w obwodzie nr(...). Zastrzeżenia rolników dotyczyły realizacji przez członków koła obowiązków w zakresie wynagradzania szkód łowieckich oraz zapobiegania tym szkodom. Rolnicy podtrzymują, że koło m. in. nie realizuje właściwie zadań statutowych tj. zapisów § 22 ust. 7 Statutu PZŁ stanowiącego, że do zadań koła należy dbanie o dobry wizerunek łowiectwa i myśliwych wśród społeczności zamieszkującej tereny dzierżawionych obwodów oraz § 23 ust. 1 pkt 10 tego Statutu mówiącego, że ww. zadanie powinno być realizowane przez współdziałanie z właścicielami gruntów położonych na terenie dzierżawionych obwodów (k. 227).

W ocenie Sądu Okręgowego powyższe okoliczności uzasadniały poważne wątpliwości wydzierżawiającego co do tego czy powód będzie prawidłowo prowadził gospodarkę łowiecką na wydzierżawianym obszarze. Nadto wydzierżawiający zwrócił się do podległej jednostki o zaopiniowanie dotychczasowej współpracy z powodem i uzyskał opinię negatywną. Jak wynika z pisma Nadleśnictwa P. negatywną opinię o powodzie uzasadnia: 1. Brak współpracy z terenową służbą leśną w zakresie uzgodnień lokalizacyjnych przy budowie urządzeń łowieckich oraz zakładania nęcisk. W konsekwencji wpływa to na koncentrację szkód łowieckich w lesie (lokalizacja nęcisk oraz lizawek w pobliżu upraw i młodników) oraz utrudnia prowadzenie gospodarki leśnej (zajmowanie linii podziału przestrzennego oraz dróg leśnych), 2. Stwierdzone przypadki niszczenia ogrodzeń upraw leśnych zwłaszcza w trakcie polowań zbiorowych oraz niszczenia upraw przez wjazd na nie pojazdami (np. w celu podjęcia zwierzyny), 3. Stwierdzone przypadki przybijania urządzeń łowieckich bezpośrednio do żywych drzew oraz wykorzystywania żywych drzew jako podstawy do lizawek bez wcześniejszego uzgodnienia, 4. Nie zgłaszanie upadków zwierzyny co wiąże się bezpośrednio z brakiem dbałości w dochodzeniu postrzałków oraz stwierdzone przypadki pozostawiania w lesie upolowanej zwierzyny (lisów) oraz

niezabezpieczonych patrochów (np. bezpośrednio na ścieżce edukacyjnej), 5. Łamanie zakazów wynikających z ustawy o ochronie przyrody w odniesieniu do Rezerwatu Z. (stwierdzone przypadki wejścia i polowania na jego terenie - informacje i zdjęcia od osób postronnych), 6. Stwierdzone przypadki nieprzestrzegania zakazów wstępu wynikające z ustawy o lasach, np. na powierzchni, na których prowadzone było pozyskanie drewna, 7. Stwierdzone przypadki narażania pracowników ZUL wykonujących swoje zadania oraz firm wywożących drewno poprzez organizację miotów w miejscach ich przebywania. Było to wynikiem braku kontaktu i uzgodnień z terenową Służbą Leśną co do przebiegu polowań zbiorowych w dniach roboczych, 8. Planowanie polowań zbiorowych w prawie wszystkie piątki, soboty i niedziele w okresie od 01.10-15.01 (w ostatnim sezonie 45) na tym samym terenie obejmującym w rzeczywistości cały obwód, a następnie brak organizacji większości z nich. W praktyce jest to próba ominięcia przepisów wskazujących obowiązek dokładnego określenia miejsca oraz terminu organizacji polowań zbiorowych, 9. Skargi z gmin dotyczące niewłaściwego podejścia do szacowania szkód łowieckich w uprawach rolnych, 10. Skargi z gmin o pozostawianiu niepodniesionych zwierząt i ich części na terenach upraw rolnych (k. 228-229). Jednocześnie wbrew zarzutom strony powodowej, w ocenie Sądu Okręgowego nie ma podstaw aby zarzucać wydierżawiającemu czy leśniczemu stronniczość, bowiem nie mają żadnego interesu w odmowie wydierżawienia powodowi spornego obwodu. Reasumując w ocenie Sądu Okręgowego powody, które legły u podstaw odmowy wydierżawienia powodowi spornego obwodu łowieckiego były usprawiedliwione.

Niezasadny jest również zarzut naruszenia art. 58 § 2 k.c. poprzez uchylenie się od rozważenia, czy umowa dzierżawy obwodu łowieckiego nr (...) zawarta pomiędzy pozwanymi w dniu 31 marca 2022 r. nie jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego i nie prowadzi do pokrzywdzenia powoda. Przede wszystkim tak sformułowany zarzut trudno uznać za usprawiedliwiony jeśli zważyć, że powód nie jest stroną spornej umowy. Trudno zatem oceniać umowę jako sprzeczną z zasadami współzycia społecznego z punktu widzenia interesu powoda, który stroną tejże umowy nie jest. Czym innym jest natomiast okoliczność, że zawarcie tej umowy (ale nie sama treść umowy) jest dla powoda okolicznością z punktu widzenia jego interesów niekorzystną, bowiem wyklucza możliwość wydierżawienia spornego obwodu powodowi. Niemniej jednak naruszenie interesu powoda poprzez nie zawarcie z nim umowy nie usprawiedliwia zarzutu, że umowa zawarta z pozwanym kołem jest w swej treści sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.).

W związku z powyższym, w punkcie I. wyroku, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy apelację oddalił jako bezzasadną. O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł w punktach II. i III. wyroku i na podstawie art. 98 § 1, § 1¹, § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych zasądził od powoda na rzecz pozwanych kwoty po 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o kosztach procesu za II instancję do dnia zapłaty.

SSO Beata Grzybek